

## **Kálaad Pwôl nyə á cilə Títus yé Isâ í dúgyá nə kálaad mə Pwôl shú mə Títus yí**

Títus nyə á bæ váál krísten á ná nyə a shigé bæ kúl Oyúden dî (Gal 2.1-3). Bá Pwôl bwé á shí kyey sámhá, nyə á bul námé sá ñkwambələ mpédúgá Pwôl bənêñ nə obúgəla wâ Kərênt (2Kr 7.6-16). Ja Pwôl mə zé cilə nyə kálaad éga yí, í á bæ nyə Títus njúl ləəm bwé jów ná Kərênt yí; í á bæ Pwôl mə tál ná a ñgəg nə fála ñgə kwambələ isâ yâ Dɔ á nûñ ñkwamé nyəñg dî (1.5).

Pwôl mə bwey lwó shug læ kálaad ná námé mátéédúlé mə cilyád (1.1-4). Kálə zə kə shwóg nə lúú áshúshwóógú, a lwó kuú njəond múúd mə jéla bæ nə ndí shú ná bwé tálúg nyə tówe shwóg á Dɔ yí (1.5-16). Lúú ábèê wúsə məcwûñ á ñgə cwîny Títus shú isâ í dúgyá nə ikínda í búúd nyə é bá ðə bwəma nə ndí Dɔ dí yí: nə icwúcwúúl í búdûm nə icwúcwúúl í búdá (bwó buud bwé jəlá nə cwîny míngwəol wá), nə məncwámá, nə məlwaá (2.1-15). Lúú áléel í nyiñgə báásulə ókrísten isâ bwé jəlá nə sá yí, nə váál bwé jəlá nə cugə ná shee ñgə kwanz mbéégí mənəkəomá yí (3.1-11), ná ndéé, a mú kə shínal kálaad nə məcwûñ nə məbədə (3.12-15).

Olɔye ɔ kálaad éga búsə nə ñkul læel gwág ná Pwôl nyə añgê nə cɪ nji isâ í dúgyá nə Títus nyəməfwó yí. Isâ á ñgə lás cínəñg yí bísə isâ í dúgyá nə Dɔ dēsh yí: isâ nda váál gúfúgá í jəlá kyey yí, nə kuú njəond ótówe ɔ shwóg, nə kuú njəond óbúgəla bēsh.

*Məbódá*

<sup>1</sup> Mə Pwól, mə ji lwaá mə Zembî, \*muud lwámá mə Yésus-Krîst né mə ηkényúg mbag á sálə né miféeshá mí búúd myé mí bág nə búgá. Mə ji ná mə sáág nə buud bwé mpúg obúbále bwé lwó nə muud mə kənd lâm wə Zembî wá. <sup>2</sup> Í bág ntó shú nə bwé ηgág nə bwánd nə búgá nə bwé bá cugə cug á kandugə kandugə. Zembî nyə á bwey kaag buud cug jəɔŋgú shí nə gwów í nda fwo bə. Zembî nyə ádé bwele bwiing ijó. <sup>3</sup> Ja dāŋ fwála í á wós yí, nyə a sá nə buud bwé mpúg ηkaagə nyə á kaag nyəɔŋgú. Lāŋ wəɔŋg wə Cugye wúsú Zembî nyə á yə mə séy nə mə ηgág nə bwiing yí. <sup>4</sup> Mə cilə wo kálad éga, wo Titus, mwān waamə kóomb á búgá sá bēsh ηgá \*búgula yí. Zembî Sóŋgú bá Cugye wúsú Yésus-Krîst bwé ó sá wo mpaam, bwé ó sá námə né wo cágəg nə mətəla.

*Titus mə jəlá nə táág isâ yâ Zembî Kurêt*

<sup>5</sup> Ja mə á lúgə wo nə wo jíg nūŋ Kurêt yí, í á bə shú nə wo shínúg táág isâ byēsh, wo təl ócúmbá buud ó \*Dɔ mə Zembî míŋgwála myēsh dí nda mə á ci nə wo sáág nə. <sup>6</sup> Cúmbá muud mə jəlá nə bə múúd ηgá cugə kú nə sâ á jumúg yé. A jəlá nə bə ηgwūm mə mudá ηgwūd. Bwán bə bwé jəlá nə bə óbúgula, bwé nda bwele bə nə njagə né bwé ηgə bə nə intíwúlí, ηkí ntāg nə bí nə məbún. <sup>7</sup> Í ka jii né tówe shwóg mə də fála Dɔ yé bág kú nə sâ á jumúg, nəcé a ji tówe shwóg mə Zembî. Nyə ajáláyé nə bə mbií múúd í də téduga nə nyəméfwo ji nə ηkul sá sâ jēsh yí, kú bə mbií

**1:1** muud lwámá: 1Tm 2.7

3.4; fwála í á wós: 1Tm 2.6

1Tm 1.2

**1:5** Mís 14.23**1:2** 1Pr 1.3-5; Gal 3.6, 17-18**1:4** Titus: 2Kr 2.13; mwān waamə:**1:6** 1Tm 3.2-7; 1Pr 5.1-4

múúd í ðu kuya mpimbə yí, kú bə ηgulε məlwəg, kú bə múúd icwoomb, a nda ðu sɔ \*mwaanê nə məcií míshúd. <sup>8</sup> A bəg muud mə ðu mpu ηwa ójón yé, a dúgə cεel ísâ í ányunywaâ, a ðu cunal íyéesh byé, a njúl tátəlí muud, a dúgə sɔ nji sâ Zεmbî mə gwág nywa yí, a ðu mpu jwú nə lâm. <sup>9</sup> A jəlá nə bə múúd mə wá lâm njíígúlá ábúgúlag sá ηgə jííguli yíid. Ntó, nyə é bə nə ηkul mə bándúlə búúd nə bwə bəg fwámé njíígúlá, a lwó búúd ɔ óηkwafad iwushí byán.

*Bów-bôw mínjíígúlá mí jəlá nə shîn*

<sup>10</sup> Mə mpú nə zhwog obúgula bí nə məlwê; í bul bə nə ndeé sámbá \*Oyúden bwə á magulə Yésus wá. Bwə ðu sá mikaand kú nə wúmbálé, ðu shíig buud nə myo. <sup>11</sup> Í jii nə wo júwalug bwo mimpu, nəcé bwə ηgə tâl mínjów mí búúd oncindî nə shwuu nə ηgələ jííguli bwo isâ bí kú jəla yí; bwə ηgə jííguli isâ byəəngú nji shú nə bwə bəg nə myəna bów-bôw zhí jəəngúd. <sup>12</sup> Wúl mbyágá á Kεrēt í á ðu cúndə micúndə yí í á cí nə: «Buud ɔ Kεrēt básə ja jēsh nji bwiηgúlə ijɔɔ, nji gwɔɔ-gwɔɔ mílâm nda ɔηkweny, mílúləm ðu téduga nji dəg.» <sup>13</sup> Ciyá nyə á cí jəəngú jí búbále. Nə ndeé, ηkáándúg nə bwo fwámé ηkáándúlə, bwə bəg nə fwámé búgə, <sup>14</sup> bwə nda kənd mílâm mbéé míkanda mí Oyúden ði, bwə nda bε məcεé mə búúd bwə ηgə ban obúbále wá. <sup>15</sup> Buud bí nə fwɔ-fwɔ wá, isâ byēsh bí námə bwo nə fwɔ-fwɔ; nji, shú bəəng bí nə nyéé wá, bwə ηgə ban nə bwə abúgúlayé wá, kú nə tɔɔ sâ jí bwo nə fwɔ-fwɔ, fεg nyán nyí nyéé nə nyéé, lâm wán nyéé

**1:9** 2.1; 1Tm 1.10      **1:10** 3.9-11; 1Tm 1.3-7      **1:10** 1Tm 1.6

**1:11** 1Tm 6.5; 2Tm 3.6      **1:13** 2Tm 4.2      **1:14** 3.9; 1Tm 1.14

**1:15** 1Tm 1.5; Mat 15.11; Rom 14.14, 20

nə nyéé. <sup>16</sup> Bwé ηgə ci ná bwé mpú Zembî, nji isâ bwé ηgé sá yí í njúl sâ shús. Bwé cùgé á cεelúg, bí nə məbún, bwé cùgé nə ηkul bwele sá sâ ányunywaâ.

## 2

### *Minjígúlá shú ócwámbá buud*

<sup>1</sup> Wεε jaawúg búúd nji sâ í ηgé bwəma nə fwámé njígúlá yí. <sup>2</sup> Cíg nə ocwámbá buud ná bwé dúg cunal íyéesh byáη, bwé jəlá nə mpíya nə gúmá, cugə cug íkəη, bwé jəlá nə bə nə lal-lal búgé nə məma cεlí, nə fwámé jísów. <sup>3</sup> Cíg nə ocwámbá budá ná bwé cùgəg námə mbií cug Zembî mə gwág nywa yí, bwé nda də ci búúd iciyá í béwáí bwo milâm yí, bwé nda bə málwaa mə málwəg. Cíg nə bwo ná bwé dúg bə nə jəjə məcwûη, <sup>4</sup> shú nə bwé jígúlig mingwəəl mbií bwé jəlá nə cεel ógwúm bán nə bwán yí, <sup>5</sup> nə mbií bwé cùgəg cug íkəη yí, bwé baagulə mányúul nji shú ógwúm bán, kənd milâm ísέy yâ mínjów myáηəd, bə nə jə məfúlú yí. Bwé ó jígúli ηgwəəl wêsh mbií á jəlá nə magulə íjwûga i ηgwúm yé, shú ná buud bwé nda \*lás nə Milású mí Zembî bwaasúlə mpu.

### *Minjígúlá shú ηgwíínzhá*

<sup>6</sup> Yáágúg nə məncwəmə ná mə cùgəg cug íkəη məzhíí mēsh. <sup>7</sup> Woméfwó téédúg sá nə bwé ηwág yuug mísóólágú mí ányunywaâ wódí, wo də bə tátəlí ja wó jígúli bwo yí, wo ηwa mínjígúlá myô nə məjilə. <sup>8</sup> Iciyá wó cwééd wódí mpu dí yí í bág kú nə

---

**1:16** 2Tm 3.5; 1Yn 2.4    **2:1** Ifz 5.21-6.9;    **2:1** 1Tm 1.10    **2:2**  
 1Kr 13.13    **2:3** 1Tm 3.11; 1Pr 3.1-5    **2:5** Ifz 5.22-24    **2:6** 1Yn  
 2.14    **2:7** 1Tm 4.12; Flp 3.17    **2:8** 1Pr 2.15

mədana, í bág iciyá búúd bwé cúgé nə ηkul jum wo nə ndí yí. Ntó nyə e sá ná buud bwé ηgə lúmbuli nə sá wá bwé bág kú nə zhií ná bwé mpyaam sê, bwé yidá bæ nə shwôn.

<sup>9</sup> Yáágúg nə məlwaa ná mó maguləg ijwûga i ómása bán məzhií mēsh, bwé sáág ná omása bán bwé gwágúg bwo nywa; bwé nda də fadulə íciyá nə omása bán. <sup>10</sup> Bwé nda də júwo ómása bán isâ; bwé yídag bæ bwo buud ó abúgúlág ija byêsh. Ntó nyə e sá ná, njíígúlá sá ηgə jííguli shú mó Cugye wúsú Zembî yí, buud bwé ηwág wə nə gúmá.

### *Zembî nyə a má lwóya mpaam nyé*

<sup>11</sup> Zembî nyə á má lwóya mpaam nyé í ηgə yə muud yêsh cug yí. <sup>12</sup> Mpaam nyəηgú í ηgə jííguli sê ná sê bánug cug á kú bísh Zembî, sê ban íyéesh yâ cug ga; ntó sê mú cugə cug íkəη wa kala búúd gaád, cug á tútəlí, cug á kəndúlə lâm wó Zembî. <sup>13</sup> Sə má jəlá nə cugə ntó té sê ηgə bwánd jəjə jwôw má Cwámba nə búgé yí. Nəcé jwôw dəηgú, Zembî wúsú ánúnî, Cugye wúsú Yésus-Krîst mə bá lwóya mílwané myé. <sup>14</sup> Nyə a yána nyəməfwó shú dúsú, zə yíl sê mányámá má cug sá á ηgə cugə kú bísh máççə yííd, zə fúb ηkúmba kúl búúd, kúl búúd í é də bæ ηkwəməsá ja jêsh ná í sá jəjə míssólágú yí.

<sup>15</sup> Sâ wó jəlá nə jaaw búúd wəni. Dugú cwîny búúd, də ηkáánd nə bwo nə mpəl gwô jêsh. Muud nda mpyêny wo.

---

**2:9** 1Tm 6.1-2    **2:10** 3.4    **2:12** Ifz 1.4; 1Yn 2.16    **2:13** 1Kr 1.7; 1Te 1.10    **2:14** 3.14; MmN 19.5; Eze 11.20; Gal 1.4; Ifz 2.10; 1Tm 2.6; Heb 13.12; 1Pr 2.9; 1Yn 3.16

# 3

## *Okrîsten cug ágúgwáan jáŋ*

<sup>1</sup> Báásúlág óbúgula bêsh ná bwé nda du sá lal lúu nà micí nà otówe ɔ shwóg, bwé mágulæg ijwûga byán, bwé du bə ŋkwəməsá ná bwé sá sá jêsh jí ŋkí nywa yí. <sup>2</sup> Bwé nda mpyaam múúd, bwé dúg sásulə ózhuyâ, du bə nà yéesh ŋkwambulə, du bul cugə nà muud yêsh ná shεε. <sup>3</sup> Shé mpúgá ná shé á fwo námá du bə kú nà fug, ŋji miŋgáádá, ŋgə bε bów-bôw mázhíí, iwímbúg nà yéesh zhwiimbyálə nà cug mimbii mimbii í á bii shé mikwám; shé á bə nà gwɔlə mílâm, nà iwímbúg, nda bə sá múúd jí nà ŋkul cεel yí, shé á ŋgə mpiiya shémé nà shémé. <sup>4</sup> Ŋji, ja Cugye wúsú Zembî nyə a má lwóya jə lám jé nà cεelí jé á ŋgə cεel buud bêsh yí, <sup>5</sup> nyə á cug sâ, kú bə nəc é sá sálə mísóólúgú myâ tútəlí, ŋji nəc é nyə á gwág sá cey lámúd. Nyə á cug sá nə ŋgusa nyə á gusa sá yí, nə séy Ŋkəŋkə Shíshim nyə á sêy yí. Nəc é ŋgusa í á sá ná sá byélúg byélé ágúgwáan, Ŋkəŋkə Shíshim nyə á yə sá cug ágúgwáan. <sup>6</sup> Zembî nyə á shwu sá Shíshim yé wəŋŋ nyúúlúd mən̄kund mən̄kund kwon̄ má Cugye wúsú Yésus-Krîst. <sup>7</sup> Nyə a sá ntó shú ná sá bág bii cug á kandugə kandugə sá ŋgə bwánd nə búgə ná sá má bá bii yí, nəc é a má cɪ mpáam nyé dí ná sá mú otútəlí ɔ búúd.

## *Məcwûŋ*

---

**3:1** Rom 13.1-7; 1Pr 1.13-17    **3:3** 1Kr 6.11; Ifz 5.8    **3:4** 1.3; 2.10-11; 1Tm 1.1; 2.3; 4.10; Tit 3.6    **3:5** Yuá 3.5; Rom 6.4; Ifz 2.8-9; 5.26; 2Tm 1.9; 1Pr 1.3    **3:6** Rom 8.9-16; 1Kr 6.11; Gal 5.25; Cugye: 2.13; Flp 3.20; 2Tm 1.10; Tit 3.4; 2Pr 1.11; 1Yn 4.14    **3:7** Rom 3.24

<sup>8</sup> Ciyá ni jí abúgúlág. Má ka jii ná wo lásúg gwo nə injkán, buud bwé ngə \*búgula Zembî wá bwé mpúg shimal sálə jəjə mísóólúgú. Ntə ji jə sâ, í njúl nə mfií shú búúd bēsh. <sup>9</sup> Nji, wo ɔ dɛ kwanz mbéé sējúsálə mákəl, nə lələ mábyêl ná lə lə lə kú nə məshíné\*, nə ozhuyâ, nə icigə-cigə buud bwé dɛ ngə ci shú máççə mə Moyîz yí. Isâ ini byêsh í cúgə nə mfií, bísə ocwúd. <sup>10</sup> Muud mə sá mbéégí mənəkəomá yé, wo ɔ nkáánd nə nyə ja áshúshwóógú, wo nkáánd ja ábèê; nkí a ké shwóg íí, bí béégya sámbá nə nyə. <sup>11</sup> Mpug ná mbií múúd wəng mə ŋwa bów-bôw zhíí, sálə á ngə sá \*misám ni, a ngə gwíílya nyəméfwo.

### *Məbádá*

<sup>12</sup> Mə bá nti wo Artémas, gúl ja Tishik. Wó ká bá dúg ngwól á bwo mə wós nún, wo ɔ bá lɛɛl zə kwey mə Nikopolis, nəcé cínəng wə mə mə ççɛlə ná mə ká cínəguli nkwan yé. <sup>13</sup> Wo ɔ sə ná sâ í bág kú fúfə lwóya bwé jów ná Zénas yé, bá Apolos njəond bwé é sá yíid. <sup>14</sup> Í jii námə ná omínyəŋə bású bwé jíígúg dúlə shimal sá jəjə mísóólúgú, dɛ ju míkúlə mí wós məshígá myá shú ná bwé bág kú fúfə mpúmə. <sup>15</sup> Buud bēsh sənón búsə wa wá bwé ngə bádá wo. Wo ɔ bədə óshwə bású sənón sə bí nə búgə ngwúd wá. Zembî ké sá bí bēsh mpaam.

---

**3:9** 1.10-16    **3:9** 1.14; 1Tm 1.4    \* **3:9** Oyúden bwé á dɛ baagula məbyêl mán micilyá, dɛ lə micilyá myəng mísəon, sâ jəng wə Pwól ngə ban na yí.    **3:10** Mat 18.15-17    **3:12** Tishik: Kol 4.7-8    **3:13** Apolos: 1Kr 1.12    **3:14** 2.14; 2Kr 8.8-9; Gal 5.22; Ifz 4.28; Kol 1.10

## **Kálaad Zεmbî : Sα á Gúgwáan New Testament in Makaa**

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Makaa

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

### **Copyright Information**

© 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

### **The New Testament**

in Makaa

**© 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.**

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-11-16

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files  
dated 29 Jan 2022  
d1606f4a-0ada-5be8-9b44-23b40e4b3495